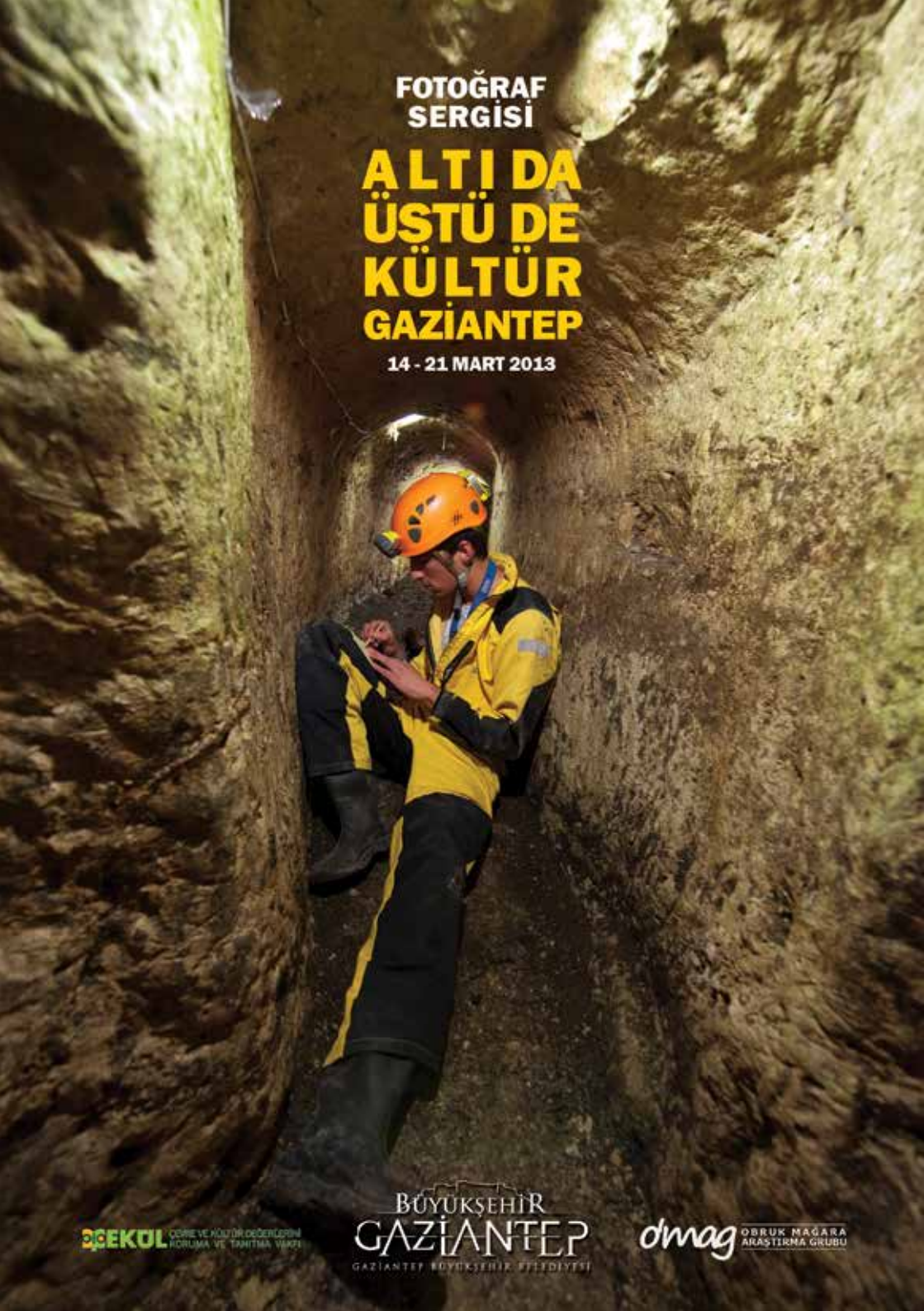
FOTOĞRAF SERGİSİ

ALTI DA ÜSTÜ DE KÜLTÜR GAZİANTEP

14 - 21 MART 2013

ÇEKUL ÇEVRE VE KÜLTÜR DEĞERLERİNİ KORUMA VE TANITMA VAKFI

BÜYÜKŞEHİR GAZİANTEP
GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

omag OBRUK MAĞARA ARAŞTIRMA GRUBU

altı da üstü de kültür

Bilindiği gibi 2004 yılından bu yana Gaziantep'te kültürel mirasının gün yüzüne çıkartılması ve günümüze tekrar kazandırılması için birçok çalışma gerçekleştirdik. Başta Kale ve çevresi olmak üzere, birçok han, hamam, kervansarayı bu çerçevede restore ettik.

Gaziantep yer üstündeki kültürel zenginliklerin yanı sıra yer altı kültürel zenginlikleri ile de büyük öneme sahip bir kent.

Gaziantep, Türkiye'de şu ana kadar pek benzerlerine rastlanmayan zenginlikte mağaralara, yer altı su şebekesi olan livaslara ve kastellere sahiptir.

Yeraltının bu zenginliklerini gün yüzüne çıkarmak için Gaziantep Büyükşehir Belediyesi olarak ÇEKÜL, KUDEB ve OBRUK Mağara Araştırma Grubu işbirliği ile kentin birçok yerinde araştırma çalışmaları başlattık.

Teknolojinin olmadığı bir dönemde şehrin her yerine su ulaşımı sağlayan bu sistem büyük bir mühendislik harikasıdır. Bugünkü mühendislik bilgileri ile bu çalışmanın o dönemde, o imkânlarla nasıl yapıldığı hayretler içerisinde izlenmektedir.

Asri Mezarlık Mağaraları
Fotoğraf: Çağan Çankırılı

Gaziantep şehir sınırları içinde bulunan ve yeni inşaatlar, hafriyat çalışmaları ve yol yapımları yüzünden her geçen gün yok olan tüm yeraltı yapılarının araştırılması, belgelenmesi, haritalanması ve envanterlerinin yapılması, bu değerlerin korunması noktasında büyük bir kazanımdır.

Bugün, Roma ya da Paris gibi birçok şehrin tarihsel öneme sahip tüm yeraltı yapıları envanteri yapılmıştır. Daha da önemlisi, belgelenmiş ve haritaları çizilmiş olan bu yapılar kanunlarla korunmakta, çoğu eski dehliz veya mezar olan bu yapılara yüzeydeki herhangi bir inşaat veya temel kazısıyla zarar verilmesinin önüne geçilmektedir.

Sonuç olarak; en az yer üstü kadar önemli ve değerli bir yeraltı birikimine sahip olan Gaziantep'in bu tarihsel mirasının en kısa sürede belgelenmesi, kayıtlara geçirilmesi ve korunmaya alınması gerekmektedir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyemizle birlikte bu çalışmaya katkı sunan başta ÇEKÜL, KUDEB ve OBRUK Mağara Araştırma Grubu'nun üyelerine işbirlikleri ve emeklerinden dolayı teşekkürü kentim ve şahsım adına bir borç biliyorum.

Dr. Asım GÜZELBEY
Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı

GAZİANTEP ALTI ÜSTÜ KÜLTÜR

Gaziantep'te kültürel miras öncelikli çok yönlü girişimlerin kısa tarihine dönüp baktığımızda, alınan yolun, ulaşılan yeni değerlerin "çeşitliliği", ülkemiz için örnek bir büyük deneme, umutları artıran yeni bir yaklaşımdır.

Sağlıklı ve sağlam, bilimsel verileri "yol haritasına" dayalı bu büyük atılım, her evresinde yeni bir gündem oluşturmuş, "kamu-yerel-sivil" birlikteliğinin gücünü yansıtmanın somut bir sonucu olmuştur.

Şimdi sıra, Gaziantep'in "kurtuluş mücadelesinde görev yapmış", kentin yaşamının bir bölümünün üretim alanı olarak değerlendirilmiş yer altı su yapıları ve mağaralarının, yeni bir anlayışla kent bütününe katılmasına gelmiştir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, ÇEKÜL Vakfı, KUDEB ve OBRUK Mağara Araştırma Grubu işbirliğiyle, Ocak 2012'de başlatılan, aralıksız çalışmalarla bir yıl içinde kastel, livas gibi su yapıları ve mağaralarının fotoğrafları, çok yönlü "araştırmalara" ortam hazırlamıştır.

Artık yer altından yer üstüne çıkma zamanı gelmiş bulunuyor. Çekilen fotoğraflardan 32 tanesi "Metin Sözen Eğitim ve Kültür Merkezi"nin bilgi panolarında sergileniyor. "Gaziantep Yer altı Yapıları Envanteri"nin çekirdeğini oluşturan bu evrede bu sergi, Gaziantep'in yeraltı dünyasının uzun öyküsüne dikkatleri yöneltmektedir.

OBRUK Grubu'nun özverili ve yoğun çabalarının bir diğer önemli tarafı, Gaziantep kastel, livas gibi özgün su sisteminin uluslararası boyutta öneminin vurgulanmasına ortam hazırlamasıdır. Güçlü "katılıma ve birlikteliğe dayalı" bu çabaların sonucunda Gaziantep, dünü günümüze ve geleceğe bağlamış olacak, bütünleştirilmiş değerleriyle ülkemize örnek olmaya devam edecektir.

Emeği geçen herkesi içtenlikle kutlamak, hepimizin ortak görevidir. Bu kutsal görevin sürekliliğinin geleceği mutlu kılacağı inancındayız.

Prof. Dr. Metin SÖZEN
ÇEKÜL Vakfı Başkanı

gaziantep ev mağaraları

Gaziantep şehrinin üzerine yerleştiği yumuşak killi ve tebeşirli kireçtaşı formasyonu, bir çok açıdan şehrin gelişimini ve karakterini belirlemiş. Kesilerek ana yapı malzemesi olarak da kullanılan taşın yerel mimariyi, mahalle dokusunu, genel atmosferi etkilemesi tabii ki son derece doğal. Ancak bunun ötesinde doğrudan ana kaya içinde oluşturulmuş yer altı yapıları ve bunların kullanımının apayrı katkıları olmuş burada yüzyıllar boyu yaşayanlara.

Öncelikle hemen hemen tüm eski Antep evleri ve konaklarının altında yer alan mağaralardan söz etmek gerekir. Burada "mağara" terimini kullanmak çok doğru olmayabilir. Zira bunların hiç biri doğal yer altı boşluğu değil, tamamen insan emeğiyle yumuşak kaya içinde açılmış mekânlar. Ne var ki Gaziantep yerel söyleminde yerleşmiş bir terim olarak bu sözcüğü kullanmak durumundayız.

Akbulut Mağarası bir dönem
çömlek fabrikası olarak kullanılmış...

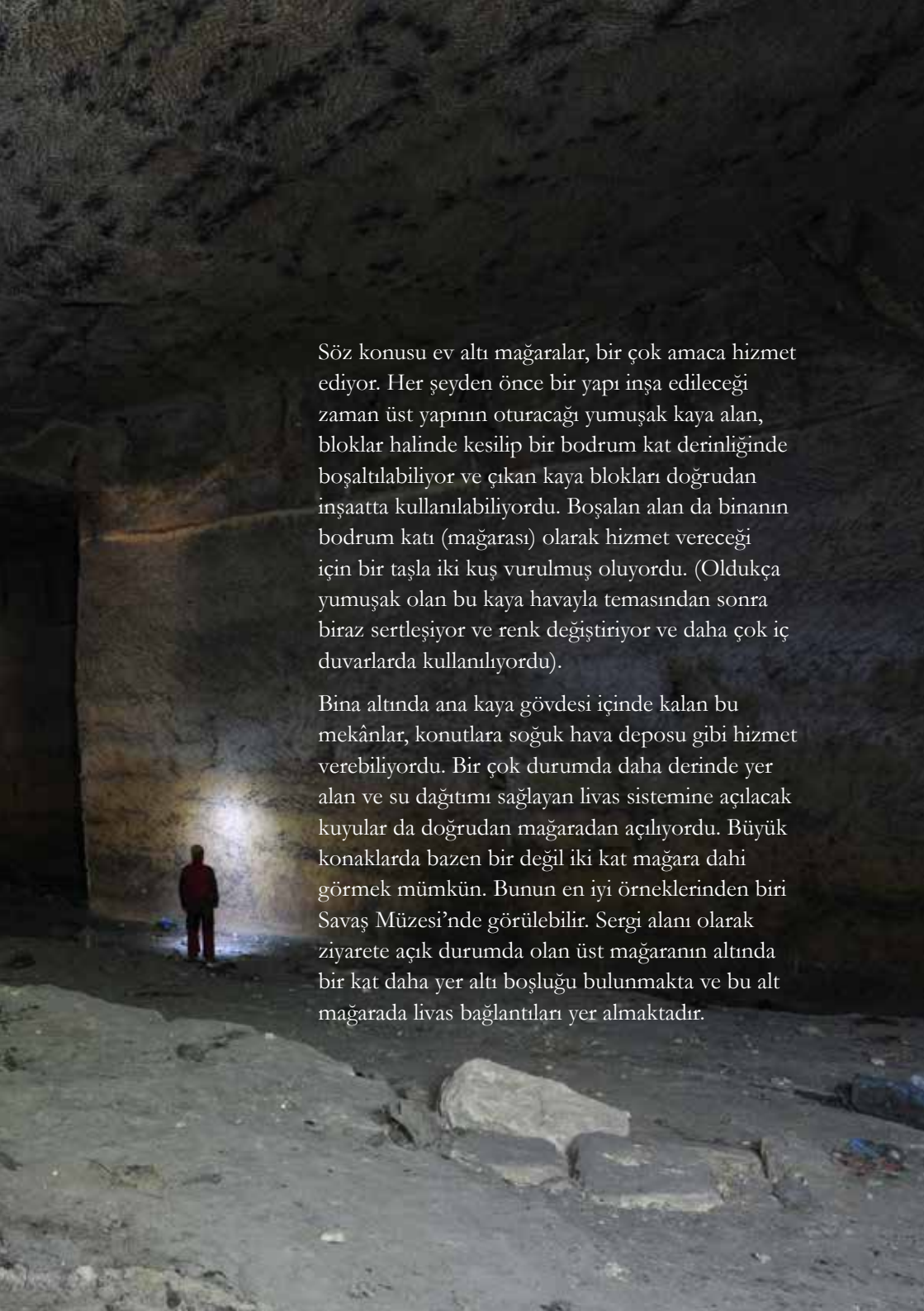
Fotoğraf: Ozan Küçükbağış

Asri Mezarlık Mağaraları'nda kesilerek çıkarılan taş bloklardan geriye tavanı desteklemesi için bırakılan devasa sütunlar

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

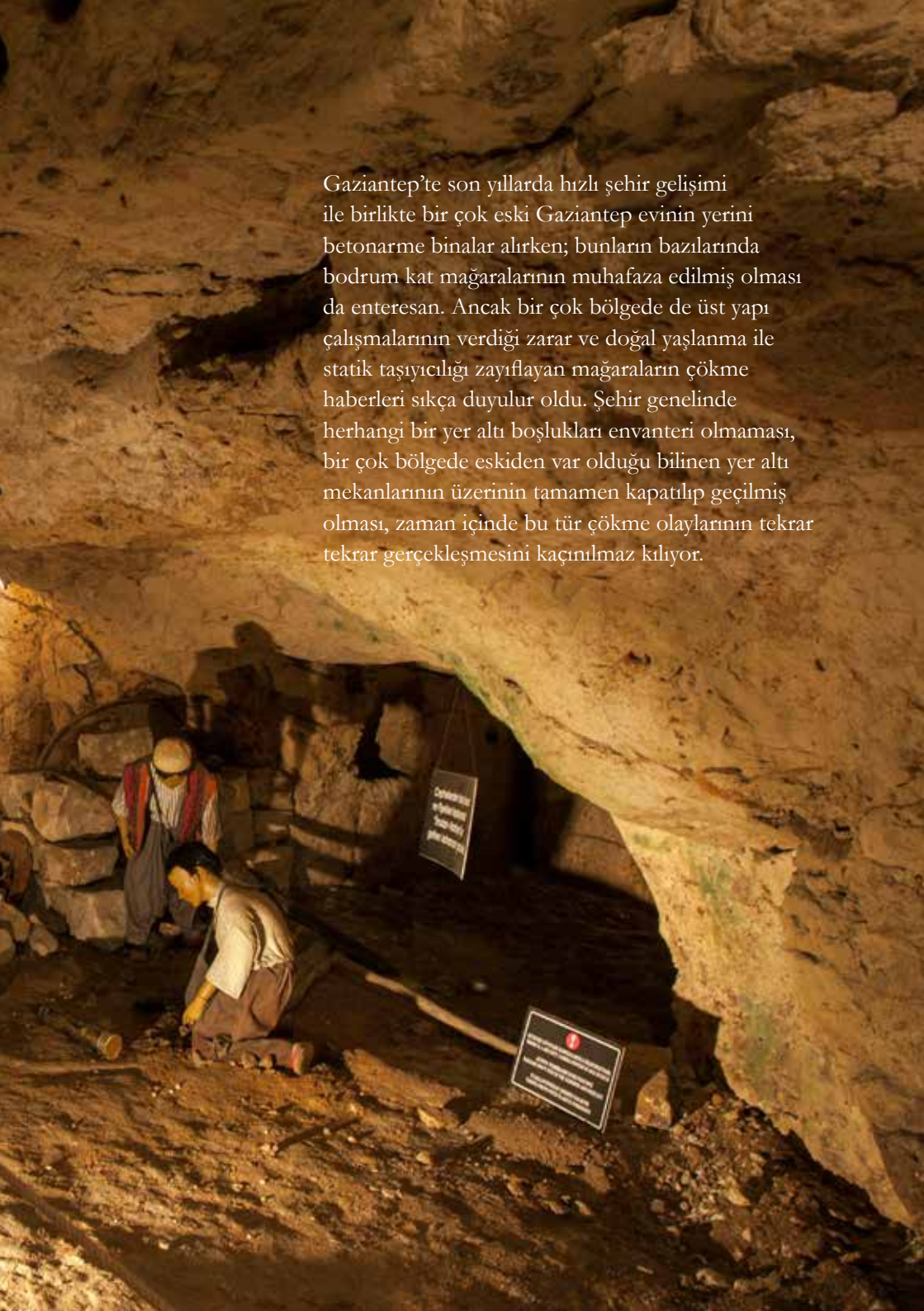
Söz konusu ev altı mağaralar, bir çok amaca hizmet ediyor. Her şeyden önce bir yapı inşa edileceği zaman üst yapının oturacağı yumuşak kaya alan, bloklar halinde kesilip bir bodrum kat derinliğinde boşaltılabiliyor ve çıkan kaya blokları doğrudan inşaatta kullanılabiliyordu. Boşalan alan da binanın bodrum katı (mağarası) olarak hizmet vereceği için bir taşla iki kuş vurulmuş oluyordu. (Oldukça yumuşak olan bu kaya havayla temasından sonra biraz sertleşiyor ve renk değiştiriyor ve daha çok iç duvarlarda kullanılıyordu).

Bina altında ana kaya gövdesi içinde kalan bu mekânlar, konutlara soğuk hava deposu gibi hizmet verebiliyordu. Bir çok durumda daha derinde yer alan ve su dağıtımı sağlayan livas sistemine açılacak kuyular da doğrudan mağaradan açılıyordu. Büyük konaklarda bazen bir değil iki kat mağara dahi görmek mümkün. Bunun en iyi örneklerinden biri Savaş Müzesi'nde görülebilir. Sergi alanı olarak ziyarete açık durumda olan üst mağaranın altında bir kat daha yer altı boşluğu bulunmakta ve bu alt mağarada livas bağlantıları yer almaktadır.

Savaş Müzesi olarak restore edilmiş Nakıpoğlu Konağı'nın mağarası sergi alanı olarak kullanılıyor.

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Gaziantep'te son yıllarda hızlı şehir gelişimi ile birlikte bir çok eski Gaziantep evinin yerini betonarme binalar alırken; bunların bazılarında bodrum kat mağaralarının muhafaza edilmiş olması da enteresan. Ancak bir çok bölgede de üst yapı çalışmalarının verdiği zarar ve doğal yaşlanma ile statik taşıyıcılığı zayıflayan mağaraların çökme haberleri sıkça duyulur oldu. Şehir genelinde herhangi bir yer altı boşlukları envanteri olmaması, bir çok bölgede eskiden var olduğu bilinen yer altı mekanlarının üzerinin tamamen kapatılıp geçilmiş olması, zaman içinde bu tür çökme olaylarının tekrar tekrar gerçekleşmesini kaçınılmaz kılıyor.

dev boşluklar

Ev ve konakların bireysel kullanımı için açılmış mağaralar dışında Gaziantep şehrine özel bambaşka tarz bir yer altı yapısından da söz etmek gerekir. Bunlar, Asri Mezarlık altında bulunan yapıda olduğu gibi devasa boyutta büyük insan yapısı mekanlar. Bunların bir kısmı şehir yapılarının inşaatı için büyük miktarlarda taş çıkarılması ile ortaya çıkmış olmalı. Ama bir kez oluştuktan sonra bunlar bambaşka roller de üstlenmişler. Örneğin; geçmişte çömlek fabrikası olarak kullanılan Akbulut Mağarası, toplam 9.500 m^2 alanıyla Türkiye'nin en büyük yer altı yapılarından.

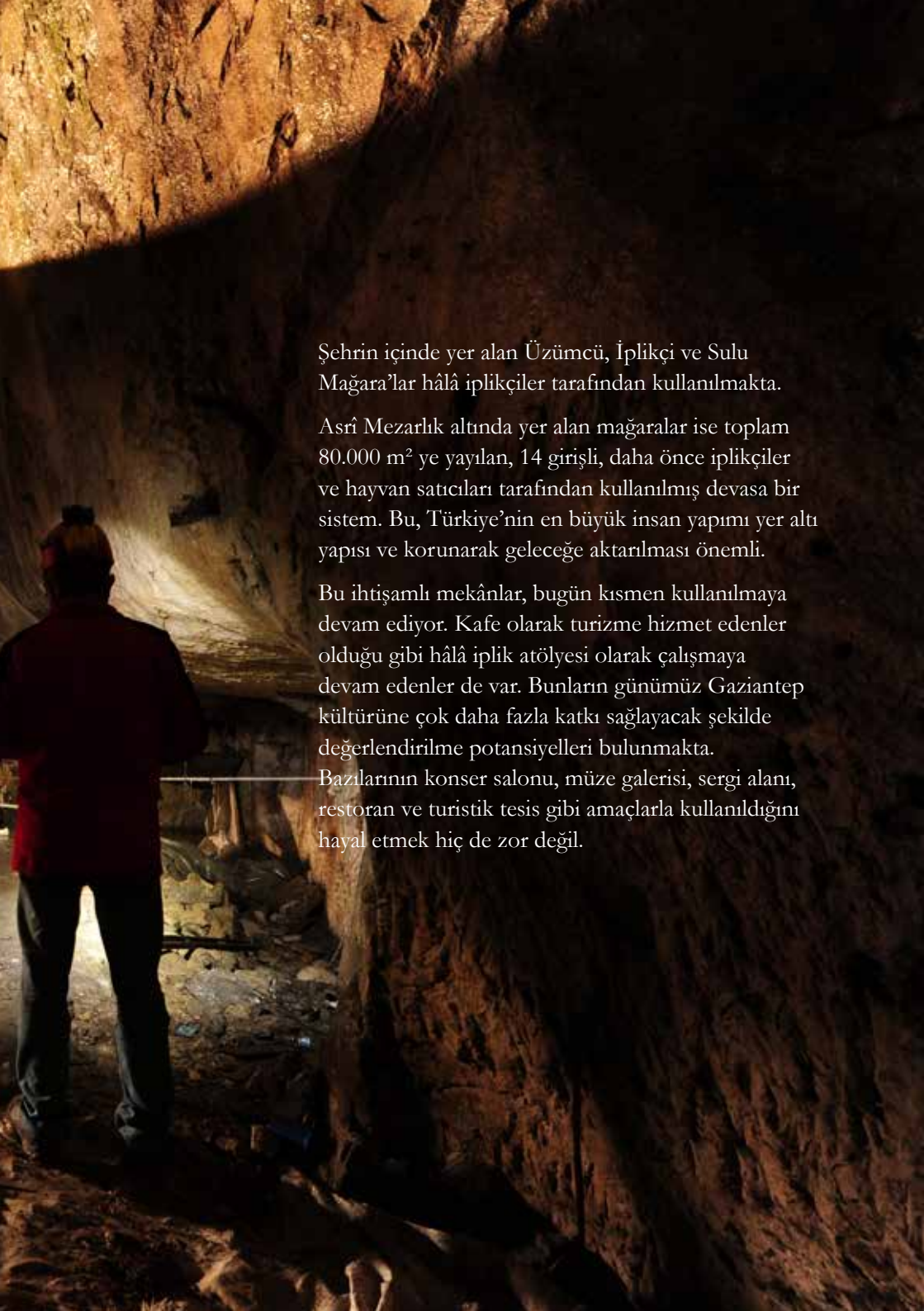
Asri Merzarlık Mağarası
Fotoğraf: Çağan Çankırılı

Bu devasa yer altı mekanlarının şehir ekonomisinde oynadıkları rol de önemlidir. Bir çok durumda bu alanlar işlik, hatta fabrika olarak kullanılmış. Bugün dahi bu amaca hizmet eden yerler mevcut. Ana kaya içine kazılarak oluşturulduğu için yüzeye göre yıl boyunca oldukça sabit, değişmeyen sıcaklık koşullarını sağlaması imalat için büyük avantaj olmuş. Bunun ötesinde, örneğin iplik imalatı gibi özel alanlarda yüksek nem oranının sağlanabilmesi, başka türlü elde edilemeyecek benzersiz bir avantaj sağlamış.

Sulu Mağara'da iplikçiler günümüzde de çalışmaya devam ediyorlar...

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Şehrin içinde yer alan Üzümcü, İplikçi ve Sulu Mağara'lar hâlâ iplikçiler tarafından kullanılmakta.

Asrî Mezarlık altında yer alan mağaralar ise toplam 80.000 m² ye yayılan, 14 girişli, daha önce iplikçiler ve hayvan satıcıları tarafından kullanılmış devasa bir sistem. Bu, Türkiye'nin en büyük insan yapımı yer altı yapısı ve korunarak geleceğe aktarılması önemli.

Bu ihtişamlı mekânlar, bugün kısmen kullanılmaya devam ediyor. Kafe olarak turizme hizmet edenler olduğu gibi hâlâ iplik atölyesi olarak çalışmaya devam edenler de var. Bunların günümüz Gaziantep kültürüne çok daha fazla katkı sağlayacak şekilde değerlendirilme potansiyelleri bulunmakta. Bazılarının konser salonu, müze galerisi, sergi alanı, restoran ve turistik tesis gibi amaçlarla kullanıldığını hayal etmek hiç de zor değil.

Yer aldığı coğrafyada Gaziantep'in önemli bir kütürel ve ekonomik merkez olarak öne çıkması, ancak ciddi bir nüfus yoğunluğunun oluşması ve buna bağlı olarak ticari hayatın gelişmesi ile mümkün olabilirdi. Böylesine bir nüfus yoğunluğunun oluşması ve sürdürülebilmesi için, gerekli su ihtiyacının karşılanması muhakkak ki en temel koşullardan biridir. Gaziantep Şehri'nin bulunduğu platonun civarında oldukça fazla sayıda su kaynağı bulunmakla birlikte, yerleşim alanının altında kolay ulaşılır bir su tablası bulunmaması çok büyük bir engeldir.

Bir yandan da şehir merkezinin üzerine oturduğu yumuşak killi ve tebeşirli kireçtaşı formasyonu, yerin altında insan yapısı mekan, tünel, galeri ve su yollarının suni olarak oluşturulması için benzersiz bir imkân sağlamıştır. Yükselen nüfus yoğunluğu ile artan su ihtiyacının karşılanması, bu sıradışı jeolojik yapıda, ancak sıradışı ve özel bir çözüm geliştirilmesi ile mümkün olabilirdi.

1283 yılında inşa edilen Pişirici Kasteli Türkiye'nin en özgün yer altı yapılarından biridir.

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Bu araştırma kapsamında incelenen etkileyici, teknolojik, gelişmiş su dağıtım sisteminin kökenlerini saptamak gerçekten çok zor. Yer üstünde görülür kısmı çok kısıtlı olsa da bu sistemin çağına göre çok önemli bir mühendislik eseri ve aynı zamanda şaşırtıcı bir belediyecilik hizmeti olduğu inkar edilemez.

Söz konusu su dağıtım sistemi, basite indirgenmiş şekliyle, Gaziantep ağzında "livas" olarak tabir edilen ve doğrudan şehrin üzerine kurulduğu kalker kaya bloğunun içinde kazılarak oluşturulan yer altı su kanalları şebekesidir. Bu şebeke, 2000-3000 yıl önce İran'da uygulanmaya başlayan ve Fas, Cezayir, Mısır, Çin gibi birçok ülkede görülen, "qanat" ya da "karez" denilen sistemin bir benzeri olmakla birlikte Antep yerleşimine özgü orijinal özellikler göstermektedir.

Sistemin özü, yerleşimin epeyce dışında yer alan bir ana kaynaktan kanallarla şehir merkezine getirilen suyun, iyi hesaplanmış yumuşak eğimli yer altı galerileriyle geniş yerleşim alanına ulaştırılması ve ihtiyaç duyulan noktalarda açılan kuyulara dağıtılması prensibine dayanmaktadır.

Tipik bir livas kesidi
Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Kuyu, livas seviyesinden çok daha derine kazılıyor ve kısa bir yatay bağlantı galerisi ile livasa bağlanıyordu. Böylece kuyunun dibindeki daha derin kısım, depo vazifesi görüyor, yukarıdan su çekildikçe livastaki ana akıştan tamamlanan bir düzenek kurulmuş oluyordu. Bu haznede suyun beklemesi ile tortuların dibe çökmesi ve suyun arınması da sağlanmış oluyordu.

Böylece tamamen kurak bir arazide her evin avlusunda her an kullanıma hazır, neredeyse sonsuz bir su kaynağı temin edilmiş oluyordu. Özünde basit gibi görünse de kapsamı ve ayrıntıları ile oldukça karmaşık bir sistem bu.

Her şeyden önce sistemin boyutu etkileyicidir. Eski yerleşimi besleyen ana su kaynağı, bugün Alleben Göleti'nin olduğu yerde idi. Buradan alınan su, ilk kısımda yüzeye yakın olarak kazıldıktan sonra üzeri taş bloklarla örtülmüş antik su yolu ile şehre doğru gelmekte imiş. Günümüzün Kavaklık Mahallesi yakınında yakın zamana kadar izleri görülebilen Eşraf Kasteli (ya da Eşek Kasteli) olarak bilinen noktada tamamen yer altında daha alt kota alınmış.

Savaş Müzesi'nin altında yer alan iki katlı mağara sisteminin alt katında bir kuyu ve livas mevcut

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Bundan öteye temel kayada insan emeği ile kazılmış livaslar yoluyla mahalle mahalle tüm eski yerleşime dağıtılmakta idi. Alleben bölgesinden şehir merkezine olan mesafe kuş uçuşu 10 km gibiyse de birleşik livasların toplamı yüzlerce kilometreyi buluyor olmalı.

Kapsamı dışında sistemin mühendislik hesapları da zamanına göre ileri düzeydedir. Onlarca kilometreyi bulan kanallarda sabit bir akışın sağlanacak şekilde her noktada - ne çok fazla ne çok düşük olmadan - doğru eğimin tutturulmuş olması sistemin performansı açısından muhakkak ki çok önemli idi. Yerin altında, karanlıkta, zor koşullarda kısıtlı teknolojik imkanla toprak değil, kaya bloğun kazılarak çalışıldığı düşünülürse harcanan emeğin boyutu daha iyi algılanabilir.

Ahmet Çelebi Kasteli'nden dağılan livaslar karakterstik olarak dar bir kesite sahip...

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Diğer bir problem ise yüzeyden açılacak yeni kuyuların aşağıdaki livaslar ile örtüştürülmesi idi. Bunun nasıl başarıldığını bugün dahi saptamak zor. Zira Gaziantep merkezinin yapısı oldukça engebeli ve mahalleler arasında, hatta aynı mahalledeki evler arasında ciddi kot farklılıkları bulunmakta. Bir evin avlusundan kazılmaya başlanan kuyunun hassas bir şekilde hesaplanarak doğru seviyeden doğru yönde kazılacak bir galeri ile aktif bir livasa ulaştırılması hiç de hafife alınacak bir başarı değil.

Sistemi inşa eden ve yüzyıllar boyunca geliştirerek kullananlar ilave çözümler de geliştirmek zorunda kalmışlar. Suyun tüm kullanıcılara yetmediği kurak dönemlerde dönüşümlü olarak farklı bölgelere dağıtım yapabilmek için taksim noktaları oluşturulmuş. Bu noktalarda yetkililer tarafından su istenen bölgelere yönlendirilebiliyor, bazı bölgelerin su akışları tamamen kesilebiliyormuş. Bu taksim merkezlerinden en önemlilerinden biri olan Su Burcu'nun adı bugün dahi bir bölge ve bir caddede yaşıyor. Ne yazık ki yer altı yapıları tamamen yeni betonarme yerleşimin ve asfalt yolların altında yok olmuş durumda.

Gaziantep Kalesi eski
hamam kısmına iniş

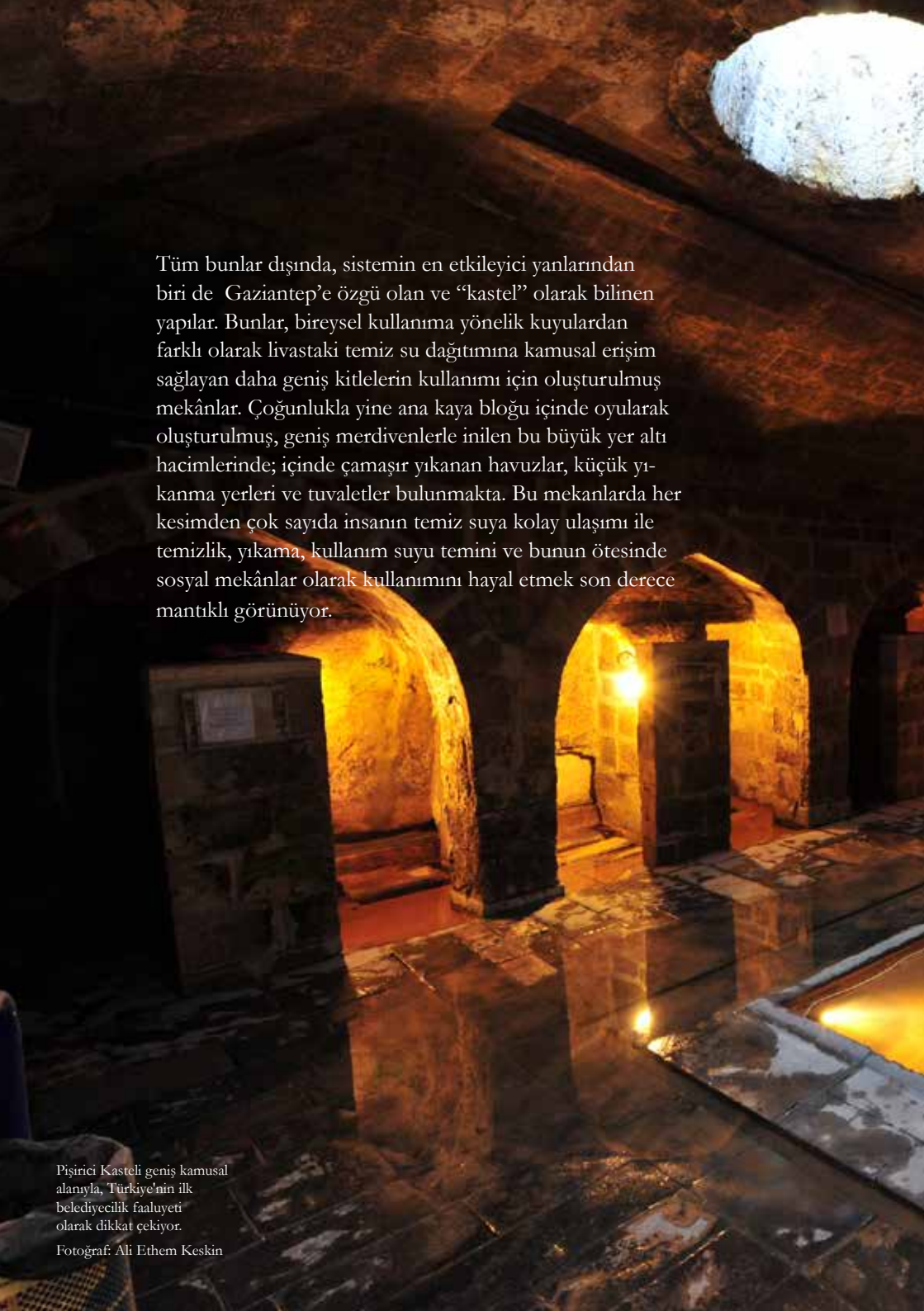
Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Ubeydullah Sokak altında eski
çağ atık su tahliye galerileri

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Tüm bunlar dışında, sistemin en etkileyici yanlarından biri de Gaziantep'e özgü olan ve "kastel" olarak bilinen yapılar. Bunlar, bireysel kullanıma yönelik kuyulardan farklı olarak livastaki temiz su dağıtımına kamusal erişim sağlayan daha geniş kitlelerin kullanımı için oluşturulmuş mekânlar. Çoğunlukla yine ana kaya bloğu içinde oyularak oluşturulmuş, geniş merdivenlerle inilen bu büyük yer altı hacimlerinde; içinde çamaşır yıkanan havuzlar, küçük yıkanma yerleri ve tuvaletler bulunmakta. Bu mekanlarda her kesimden çok sayıda insanın temiz suya kolay ulaşımı ile temizlik, yıkama, kullanım suyu temini ve bunun ötesinde sosyal mekânlar olarak kullanımını hayal etmek son derece mantıklı görünüyor.

Pişirici Kasteli geniş kamusal alanıyla, Türkiye'nin ilk belediyecilik faaluyeti olarak dikkat çekiyor.

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Gaziantep'te bundan elli yıl öncesine kadar en az 10 kastel bulunmaktayken bugün geriye sadece 5 örnek kalmış. Kalan bu örnekler bile bu ilginç yer altı yapısının etkileyici mimari yapısı hakkında genel bir fikir sahibi olmamızı sağlamakta. Bu yapılar arasında yer alan Pişirici ise, sadece kasteliyle değil, yanıbaşında bulunan ve 1283 yılında yapılmış yer altı camiiyle şehrin en eski yapılarından birisi.

Var olan diğer kasteller içinde sadece Ahmet Çelebi Kasteli az bir değişiklikle, yapılış amacına uygun durumda. Geri kalan üç kastel; İhsan Bey, Kozluca ve Nadir Bey Kastelleri ise korunamamış ve yanlış tadilatlara kurban olmuş durumdalar.

Sistemin planlanması, oluşturulması, kapsamı, yapıları v.b. dışında ihmal edilmemesi gereken diğer bir etkileyici yanı da var. Bakımı ve ayakta tutulması için çok yakın zamana kadar sarf edilen inanılmaz iş gücü. Bu, mutlaka ki yüzlerce yıla yayılan kesintisiz bir belediyecilik hizmeti olarak dikkat çekicidir. Zira böyle bir sistemin bakımı ve temizliği yapılmadan bu kadar uzun süre, bu kadar geniş bir nüfusa hizmet vermiş olması düşünülemez.

Ahmet Çelebi Kasteli'nde livas bağlantılarına girişlerden biri

Fotoğraf : Ali Ethem Keskin

Gaziantep Şehri'nde modern anlamda su dağıtımı ancak 1950 yıllarında evlere ulaştırılabilmiştir. Bu yakın tarihe kadar livas sistemi kesintisiz hizmet vermiş ve bu hizmetin sürdürülebilmesi için de "Ganevitçi" olarak bilinen ve kanalların bakımından, temizliğinden sorumlu olan zanaatkarlar çalışmalarını sürdürmüştür.

Ne yazık ki bu tarihten sonra iki türlü yıkım ve ilgisizlik, yüzyıllarca hizmet vermiş sistemin bir kaç onyılda, izlerinin neredeyse tamamen silineceği duruma gelmesine yol açmıştır. Bu iki etkenden biri, bireysel kullanıcıların artık ihtiyaç duymadıkları kuyularını üstten kapatmaları, daha kötüsü komple moloz ile doldurmaları olmuştur. Diğeri ise modern çağ belediyelerinin sistemin tarihsel öneminin farkında olmadan, elektrik, doğalgaz, su ve özellikle yol yapımı gibi alt yapı çalışmaları sırasında aşağıdaki livas sistemine onarılmaz zararlar vermesi olmuştur.

Üstelik söz ettiğimiz sistemin önemi sadece belediye hizmetleri açısından değil, kültürel açıdan da ele alınmalıdır.

Ahmet Çelebi Kasteli
Kamusal alan
Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Artık anılarını anlatmak üzere son üyelerinin hayatta kaldığı bir neslin gençliğinde livas sistemi bambaşka bir rol oynamış. Hemen her mahallede çocukların livaslar arasında evden eve geçip yaramazlık yaptığı, sıcak iklimde soğuk dursun diye kuyulara satkıtılarak indirilmiş dolmalar, böreklerden karınlarını doyurarak kilometrelerce ötedeki kastellerden çıktığı yaşlılar tarafından keyifle anlatılıyor.

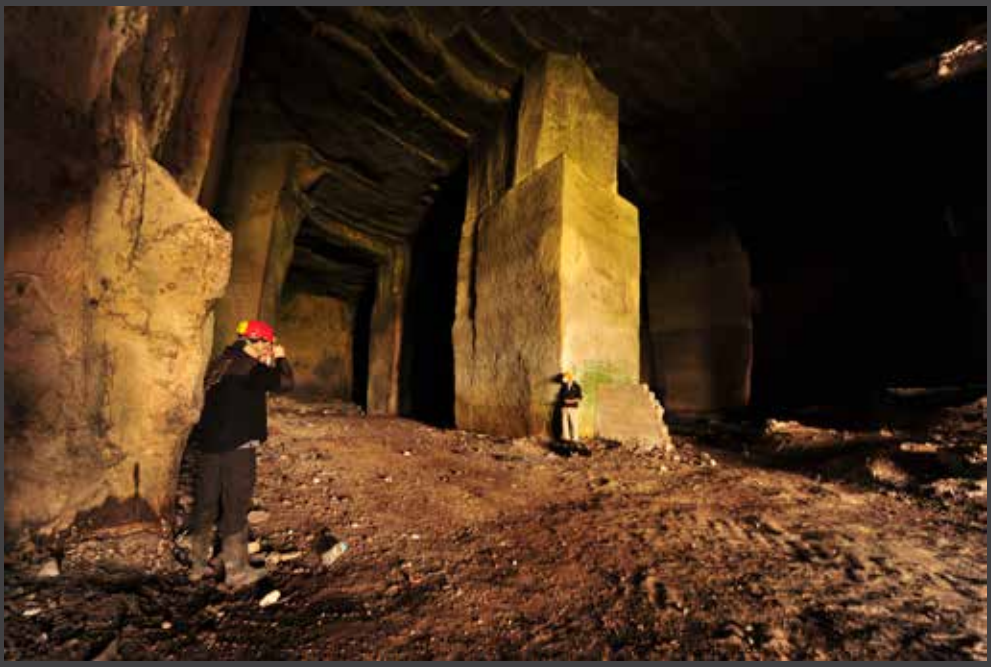
Ama sistemin kültürel önemi keyifli hikayelerle sınırlı değil. Çocukların masumane yaramazlıklarının ötesinde, Kurtuluş Savaşı sırasında Gaziantep'in Fransızlar'a kahramanca direnişinde olağanüstü bir rol oynamış bu bağlantılar. Özellikle bugün Savaş Müzesi olarak restore edilmiş Nakıpoğlu Konağı'nda yapılan Kuvay-ı Milliye toplantıları; bu ve benzeri mekânlara düşman casuslarına yakalanmadan gelişi ve kaçışı sağlayan livaslar, kentin gururlu kimliğinin oluşmasında paha biçilmez yere sahipler.

Görüleceği üzere bu sistemin uğradığı günümüz tahribatı, Gaziantep Kenti'nin kimliği açısından değer biçilemez bir kayıp. Bu tahribatın bunca kısa bir dönemde gerçekleşmiş olması özellikle üzücü.

Akbulut Mağarası
Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Akbulut Mağarası
Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

ALİ ETHEM KESKİN

Sualtı ve mağaralar ile ilgili yakınlığı küçük yaşlarda başladı. 90'lı yıllarda katıldığı yarışmalarda çok sayıda ödül aldı. Bu güç ve motivasyonla fotoğraf konusunda profesyonelleşmeye karar verdi. 2000'li yıllarda göller, akarsular, pınarlar ve sonunda mağaralar ve mağara dalgıçlığı yaşamına girdi. Yapılan keşifler belgelendi, ATLAS Dergisi ve National Geographic Türkiye ve Skylife gibi birçok dergide yayınlandı.

ODTÜ-SAT, MADAG, Sualtı Araştırmaları Derneği, Obruk Mağaracılık grubu, BUMAD ve ASPEG gibi kuruluşların ekipleri arasında yer aldı.

Sualtında Gökkuşağı oluşumunu dünyada ilk görüntüleyen fotoğrafçı oldu. Uluslarası fotoğraf yarışmalarında birçok ödül sahibi olan Ali Ethem Keskin, halen aktif olarak mağaracılık yapmakta ve Atlas Dergisi belgesel fotoğrafçısı olarak çalışmaktadır.

Asıl mesleği Elektrik Elektronik Yüksek Mühendisi olan Ali Ethem Keskin, IBM Türk Ltd.'de yirmi yıl boyunca çeşitli kademe ve görevlerde çalıştı.

ÇAĞAN ÇANKIRILI

1982 yılında Ankara'da doğdu. 1999 yılında TED Ankara Koleji Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Bilkent Üniversitesi Grafik Tasarım bölümüne girdi. 2004 yılında lisans eğitimini tamamladıktan sonra bir süre reklam ajansında çalıştı. 2005-2008 yıllarında Hacettepe Grafik Tasarım bölümünde yüksek lisansını tamamladı.

Şu anda İstanbul'da serbest olarak reji asistanlığı ve grafik tasarım yapmaktadır. Mağaracılığa 2005 yılında Ankara Üniversitesi'nde başlayan Çağan Çankırılı, 2010 yılından beri Obruk Mağara Araştırma Grubu'nda faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ön Kapak Fotoğrafı : Ali Ethem Keskin
Tütün Han Mağarası Livasları

Ahmet Çelebi Kasteli Livasları
Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

Asrî Mezarlık Mağaraları
Fotoğraf: Çağan Çankırılı

Arka Kapak Fotoğrafı : Çağan Çankırılı
Asrî Mezarlık Mağaraları

